Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 12 noiembrie 2015 [1]

Cauza C-453/14

Vorarlberger Gebietskrankenkasse,
Alfred Knauer

[cerere de decizie preliminară formulată de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) (Austria)]

„Trimitere preliminară — Securitate socială — Regulamentul (CE) nr. 883/2004 — Articolul 5 — Principiul asimilării — Reglementare națională care include în baza contribuțiilor de asigurare de sănătate pensiile pentru limită de vârstă percepute în alte state membre ale Uniunii sau ale SEE — Noțiunea «prestații echivalente»”

I – **Introducere**

1. Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială [2] a instituit, în dreptul Uniunii, principiul asimilării prestațiilor, veniturilor, faptelor sau evenimentelor.

2. Potrivit articolului 5 din Regulamentul nr. 883/2004:

„Cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel și în temeiul dispozițiilor speciale de aplicare prevăzute, se aplică următoarele dispoziții:

(a) în cazul în care, în temeiul legislației statului membru competent, beneficiul prestațiilor de securitate socială sau al altor venituri produce anumite efecte juridice, dispozițiile în cauză din legislația respectivă sunt, de asemenea, aplicabile în cazul beneficiului prestațiilor echivalente dobândite în temeiul legislației unui alt stat membru sau al veniturilor dobândite într-un alt stat membru;

(b) în cazul în care, în temeiul legislației statului membru competent, anumite fapte sau evenimente produc efecte juridice, statul membru respectiv ia în considerare faptele sau evenimentele similare desfășurate în oricare alt stat membru, ca și cum ar fi avut loc pe teritoriul său.”

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO L 166, p. 1, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82.

3. Se opune această nouă dispoziție ca, atunci când un pensionar care are reședința într-un stat membru primește nu numai o pensie din partea acestui stat, ci și o pensie plătită de un sistem de pensii al unui alt stat membru al Uniunii sau al Spațiului Economic European (SEE) [3], statul membru de reședință să includă în baza contribuțiilor de asigurare de sănătate pensia plătită de celălalt stat?

4. Aceasta este în esență întrebarea adresată în prezenta cauză, care își găsește sursa în decizia Vorarlberger Gebietskrankenkasse (Casa Regională de Asigurări de Sănătate din Landul Vorarlberg) [4] de obligare a domnilor Knauer și Mathis la plata contribuțiilor de asigurare de sănătate pentru pensiile pe care le primesc ca urmare a afilierii lor la sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein.

5. Faptele aflate la originea cauzei sunt mai exact următoarele.

6. Domnii Knauer și Mathis, care au reședința în Austria, primesc o pensie pentru limită de vârstă în Austria, din care sunt reținute contribuții la sistemul de asigurări de sănătate în conformitate cu Legea generală privind asigurările sociale (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz) [5].

7. Întrucât și-au exercitat de asemenea activitatea profesională în Elveția și în Liechtenstein, aceștia primesc deopotrivă pensii pentru limită de vârstă plătite de Casa de Pensii Hilti din cadrul sistemului de pensii ocupaționale din Liechtenstein, reglementat de Legea privind sistemul de pensii ocupaționale (Gesetz über die betriebliche Personalvorsorge) din 20 octombrie 1987 [6].

8. Or, deși, până în anul 2010, contribuțiile la sistemul de asigurări de sănătate austriac erau datorate numai pentru pensiile naționale, legiuitorul austriac a introdus, atunci când a adoptat a doua Lege de modificare a sistemului de asigurări sociale din 2010 (Sozialversicherungs Änderungsgesetz-2010) [7], în ASVG un nou articol 73a, al cărui alineat 1 prevede că beneficiarul unei pensii străine care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 trebuie, în cazul în care are dreptul la prestații de asigurări de sănătate, să plătească contribuții la sistemul de asigurări de sănătate și pentru respectiva pensie străină.

9. În aplicarea acestei dispoziții, începând din anul 2011, Casa a impus domnilor Knauer și Mathis plata de contribuții de asigurări de sănătate pentru pensiile plătite de Casa de Pensii Hilti.

10. Prin două decizii din 10 decembrie 2013, ministrul președinte al Vorarlberg (Landeshauptmann von Vorarlberg) a redus cuantumul acestor contribuții pentru motivul că doar o parte a sistemului de pensii ocupaționale, și anume cea care corespunde prestațiilor legale minime, ar intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004 și ar intra astfel sub incidența obligației de cotizare prevăzute la articolul 73a din ASVG. În schimb, partea complementară care corespunde prestațiilor superioare prestațiilor minime nu ar intra în domeniul de aplicare menționat, întocmai părții sistemului de pensii ocupaționale care corespunde prestațiilor plătite cu titlul de contribuții acordate înainte de intrarea în vigoare a BPVG, și anume înainte de 1 ianuarie 1989.

11. Casa a formulat o acțiune la Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria) împotriva acestor două decizii, susținând că respectivele contribuții sunt datorate pentru toate pensiile plătite de Casa de Pensii Hilti, în timp ce domnul Knauer a formulat o acțiune împotriva deciziei care îl privea, susținând, dimpotrivă, că nu este datorată nicio contribuție pentru aceste pensii.

3 — Regulamentul (CE) nr. 883/2004 și Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 (JO L 284, p. 1) se aplică în întregul SEE în temeiul Deciziei nr. 76/2011 a Comitetului mixt al SEE din 1 iulie 2011 de modificare a anexei VI (Securitate socială) și a Protocolului 37 la Acordul privind SEE (JO L 262, p. 33).

4 — Denumită în continuare „Casa”.

5 — BGBl. 189/1955, în versiunea aplicabilă la data faptelor în discuție în litigiul principal (denumită în continuare „ASVG”).

6 — LGBl. 1988, nr. 12, denumită în continuare „BPVG”.

7 — BGBl. I, 102/2010.

12. Potrivit instanței de trimitere, echivalența în sensul articolului 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie apreciată luând în considerare caracteristicile structurale ale sistemelor de pensii luate în ansamblu. În opinia acesteia, o comparație a condițiilor legale de acordare a pensiilor pentru limită de vârstă care intră sub incidența ASVG cu cele reglementate de BPVG ar părea să indice faptul că este vorba despre prestații echivalente.

13. În această privință, în ceea ce privește sistemul de pensii austriac, instanța de trimitere explică faptul că asigurarea de pensie, care protejează asigurații în special împotriva riscurilor legate de vârstă, are ca obiect să permită asiguratului să își mențină standardul de viață obișnuit într-un mod adecvat. Pentru a avea dreptul la o pensie pentru limită de vârstă, asiguratul trebuie nu numai să fi ajuns la vârsta legală de pensionare, ci și să fi îndeplinit un anumit număr de perioade de asigurare. Este, în principiu, afiliat la sistemul de asigurări obligatorii orice angajat care lucrează la un angajator și care depășește un prag de remunerație neglijabil. Afiliații la asigurarea de pensie obligatorie care doresc să beneficieze de un supliment la pensie în raport cu pensia la care ar avea dreptul în mod normal au posibilitatea de se asigura în mod liber cu titlu complementar plătind contribuții al căror cuantum anual este plafonat. Contribuțiile plătite sunt utilizate direct pentru finanțarea prestațiilor (sistem de repartiție) și gestiunea asigurării de pensie este asigurată de companiile de asigurări constituite în entități autoadministrate suverane.

14. În ceea ce privește sistemul de pensionare din Liechtenstein, instanța de trimitere explică faptul că este structurat pe trei piloni, primul fiind constituit de sistemul contributiv la asigurarea pentru limită de vârstă și de urmaș, al doilea corespunzând sistemelor de pensii ocupaționale și al treilea regrupând asigurările complementare subscrise cu titlu privat.

15. Sistemul de pensii ocupaționale reglementat de BPVG este un sistem de capitalizare, în principiu obligatoriu, care are ca scop, împreună cu cu asigurarea pentru limită de vârstă și de urmaș, să permită asiguratului să își mențină standardul de viață obișnuit într-un mod adecvat. Punerea sa în aplicare revine, în principiu, unui organism de asigurări sociale căruia legea îi lasă o anumită marjă de apreciere, în special în organizarea sa, precum și în structurarea și în finanțarea prestațiilor pe care le asigură. Prin urmare, acesta se poate limita să asigure prestațiile legale minime sau poate să acorde anumite prestații superioare. Acest sistem de pensii ocupaționale nu este, în mare măsură, lăsat la propria inițiativă sau voință a celor vizați de riscurile vârstei în ceea ce privește structurarea sa.

16. BPVG a fost notificată de Principatul Liechtenstein, conform articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, ca intrând în domeniul de aplicare material al regulamentului menționat.

17. Instanța de trimitere consideră că pensiile reglementate de BPVG intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 883/2004, deoarece se întemeiază pe dispoziții legale ale statului membru în cauză care privesc ramura sau sistemul de securitate socială al prestațiilor pentru limită de vârstă, și că, în plus, BPVG fost notificat în totalitate de Principatul Liechtenstein în aplicarea articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004.

18. Cu toate acestea, tot potrivit instanței de trimitere, nu se poate exclude ca, indiferent de apartenența sa la categoria sistemelor de pensii coordonate, confirmată de notificarea de mai sus, sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein să nu poată fi considerat „echivalent”, ca urmare a posibilităților pe care le oferă asiguraților de a-și structura în mod independent propriul sistem de pensii, nici ca faptul de a include toate prestațiile plătite de respectivul sistem de pensii în baza de cotizare a asigurării de sănătate din Austria să trebuiască să fie considerat, în dreptul Uniunii, ca un obstacol în calea exercitării liberei circulații.

19. În aceste condiții, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Având în vedere articolul 45 TFUE, articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 trebuie interpretat în sensul că pensiile pentru limită vârstă dintr-un sistem de asigurare de pensii ocupaționale (care a fost, astfel cum este în speță sistemul de pensii «pilonul doi» din Liechtenstein, instituit și garantat de stat, care are drept scop să permită asiguratului să își mențină nivelul de viață obișnuit într-un mod adecvat, care funcționează pe baza principiului capitalizării, care este obligatoriu în principiu, dar care poate prevedea inclusiv contribuții care depășesc minimul legal, precum și prestații în cuantum mai mare și a cărui punere în aplicare revine în sarcina unui organism de asigurări sociale instituit de angajator sau utilizat de acesta) și pensiile pentru limită de vârstă plătite de un sistem de pensii legal (care, astfel cum este în speță sistemul de pensii austriac, a fost de asemenea inițiat de stat și este garantat de acesta, care trebuie să permită asiguratului să își mențină nivelul de viață obișnuit într-un mod adecvat, dar care funcționează pe baza principiului repartizării, care are caracter obligatoriu și a cărui punere în aplicare revine în sarcina unor organisme de asigurări pentru limită de vârstă instituit de lege) sunt «echivalente» în sensul dispoziției menționate?”

II – **Aprecierea noastră**

20. Înainte de examinarea întrebării adresate de instanța de trimitere, este necesar să se clarifice un aspect prealabil, și anume acela dacă pensiile pentru limită de vârstă plătite de Casa de Pensii Hilti din sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein intră în domeniul de aplicare material al Regulamentului nr. 883/2004.

A – *Cu privire la includerea sistemului de pensii ocupaționale din Liechtenstein în domeniul de aplicare material al Regulamentului nr. 883/2004*

21. Potrivit domnului Knauer, sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein constituie, atât în componenta sa legală minimă, cât și în partea sa complementară, nu un sistem legal de securitate socială care intră sub incidența Regulamentului nr. 883/2004, ci un sistem complementar de pensii căruia trebuie să i se aplice exclusiv dispozițiile Directivei 98/49/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind protecția dreptului la pensie suplimentară al lucrătorilor salariați și al lucrătorilor care desfășoară activități independente care se deplasează în cadrul Comunității[8]. În acest sens, domnul Knauer arată printre altele că ideea de solidaritate este doar slab prezentă în acest sistem, care funcționează potrivit principiului capitalizării, că nivelul de acoperire oferit îl depășește pe cel garantat de asigurarea pentru limită de vârstă și de urmaș de bază, că este economisit capitalul necesar plății prestațiilor, care este garantat prin intermediul organismelor de drept privat, și că sistemul menționat nu este obligatoriu decât pentru o parte dintre lucrătorii salariați.

22. Recunoscând totodată, pe de altă parte, cu trimitere la Hotărârea Beerens[9], că toate prestațiile plătite în aplicarea unei reglementări naționale care a fost notificată în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie să fie calificate drept „prestații de securitate socială” care intră în mod imperativ în domeniul de aplicare al acestui regulament, domnul Knauer susține că notificarea nu privește partea corespunzătoare prestațiilor acordate cu titlu de contribuții plătite în plus față de obligația legală, al cărei conținut nu este precizat în BPVG. În opinia sa, aceste prestații sunt prestații contractuale sau reglementare care nu sunt acordate în aplicarea legii.

8 — JO 1972, L 209, p. 46, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 91.

9 — 35/77, EU:C:1977:194.

23. Fără să fie necesar să se examineze mai în detaliu distincția dintre sistemele legale de securitate socială și sistemele complementare [10], este suficient să se constate că, potrivit jurisprudenței consacrate a Curții, deși împrejurarea că o lege sau o reglementare națională nu a fost menționată în declarație nu poate, în sine, să determine faptul că această lege sau această reglementare nu intră în domeniul de aplicare al sistemului de coordonare a sistemelor de securitate socială, în schimb, împrejurarea că un stat membru a menționat o lege în declarația sa trebuie admisă ca determinând faptul că prestațiile acordate în temeiul acestei legi sunt prestații de securitate socială [11].

24. Or, atât în declarația efectuată în aplicarea articolului 5 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității [12], cât și în cea notificată în aplicarea articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 [13], Principatul Liechtenstein a menționat nu numai primul pilon, corespunzător Legii privind asigurarea pentru limită de vârstă și de urmaș (Gesetz über die Alters- und Hinterlassenerversicherung), din 14 decembrie 1952 [14], ci și cel de al doilea pilon, cuprinzând în special BPVG.

25. Întrucât declarația privind BPVG nu cuprinde nicio excepție privind anumite prestații, toate prestațiile acordate pe baza acestei legislații trebuie considerate ca fiind prestații de securitate socială în sensul reglementării Uniunii aplicabile în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială.

26. Prin urmare, trebuie să se verifice dacă această reglementare se opune includerii pensiilor pentru limită de vârstă plătite de Casa de Pensii Hilti din sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein în baza contribuțiilor de asigurare de sănătate plătite de asiguratul afiliat la sistemul de asigurări de sănătate austriac.

B – *Cu privire la echivalența dintre pensiile pentru limită de vârstă plătite de sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein și pensia pentru limită de vârstă plătită de sistemul legal austriac*

27. Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 30 din Regulamentul nr. 883/2004 autorizează instituția unui stat membru care datorează o pensie să practice rețineri de contribuții din această pensie pentru acoperirea prestațiilor de sănătate, cu condiția ca aceste prestații să fie în sarcina unei instituții a acestui stat.

28. În situații precum cele ale domnilor Knauer și Mathis, în care una sau mai multe pensii sunt primite de o persoană în temeiul legislației a două sau mai multe state membre, Regulamentul nr. 883/2004 prevede reguli precise de stabilire a instituțiilor competente cărora le revine acordarea și sarcina prestațiilor în natură [15]. În cuprinsul acestui set de reguli destinat să evite complicațiile care ar putea rezulta dintr-un cumul de legislații naționale aplicabile figurează în special cea enunțată la articolul 23 din regulamentul menționat, care pune prestațiile în natură în sarcina instituției statului membru de reședință, în măsura în care persoana în cauză percepe o pensie și are dreptul la aceste prestații în temeiul legislației statului respectiv.

10 — Cu privire la această distincție, facem trimitere la Concluziile noastre prezentate în cauza Comisia/Malta (C-12/14, pendinte la Curte).

11 — A se vedea în acest sens Hotărârea Martínez Losada și alții (C-88/95, C-102/95 și C-103/95, EU:C:1997:69, punctul 21 și jurisprudența citată).

12 — JO 2003, C 127, p. 35, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 56.

13 — Această declarație a fost publicată de Comisia Europeană. La data redactării prezentelor concluzii, aceasta este accesibilă la adresa internet http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=liechtenstein&mode=advancedSubmit&langId=fr&policyArea=&type= 0&country= 0&year= 0.

14 — LGBl. 1952/29, în versiunea aplicabilă la data faptelor în discuție în litigiul principal.

15 — Aceste norme sunt prevăzute la articolele 23-28 din regulamentul menționat.

29. Or, nu se contestă faptul că domnii Knauer și Mathis au dreptul atât la o pensie, cât și la prestații în natură în temeiul legislației austriece și că aceasta prevede rețineri de contribuții. Condițiile de aplicare prevăzute la articolul 30 din Regulamentul nr. 883/2004 pentru prelevarea contribuțiilor sunt, prin urmare, îndeplinite.

30. Rămâne să se stabilească dacă această prelevare poate fi efectuată nu numai pentru pensia pentru limită de vârstă austriacă, ci și pentru pensiile pentru limită de vârstă acordate de sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein.

31. În această privință, trebuie arătat că, întrucât Regulamentul nr. 883/2004 constituie doar un instrument de coordonare a legislațiilor naționale pe care nu urmărește să le armonizeze [16], statele membre rămân competente să stabilească veniturile care trebuie luate în considerare pentru calculul contribuțiilor sociale [17]. Prin urmare, acestea pot, în principiu, să includă în baza contribuțiilor de asigurare de sănătate pensiile pentru limită de vârstă plătite de alte state membre ale Uniunii sau ale SEE [18].

32. Totuși, este important ca, atunci când își exercită competențele, statele membre să respecte dreptul Uniunii [19].

33. Articolul 30 din Regulamentul nr. 987/2009 stabilește o limită expresă, instituind o plafonare a contribuțiilor reținute pentru toate pensiile plătite, stabilită la cuantumul care ar fi prelevat de la o persoană care primește o pensie în același cuantum provenind din statul membru competent. Perceperea contribuțiilor reținute pentru pensii plătite de mai multe state membre este, așadar, limitată în ceea ce privește cuantumul său. Este aceasta de asemenea limitată din principiu?

34. Astfel cum a subliniat în mod întemeiat instanța de trimitere, o asemenea limitare poate rezulta din aplicarea principiului asimilării prestațiilor, veniturilor, faptelor sau evenimentelor enunțat la articolul 5 din Regulamentul nr. 883/2004.

35. Deși toate persoanele interesate vizate la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene care au prezentat observații în fața Curții sunt de acord să recunoască aplicabilitatea acestui principiu, acestea au poziții radical divergente cu privire la aspectul dacă prestații pentru limită de vârstă precum cele care intră sub incidența BPVG și, respectiv, a ASVG trebuie privite ca fiind echivalente.

36. Pentru Casă, există o echivalență între pensia pentru limită de vârstă legală austriacă și pensiile plătite de sistemele de pensii ocupaționale din Liechtenstein. Ea subliniază, în acest sens, că sistemul austriac este structurat astfel încât asiguratul își poate menține standardul de viață obișnuit în mod corespunzător doar prin intermediul prestațiilor legale care țin de primul pilon, în timp ce, în Liechtenstein, acest nivel de prestații este asigurat de al doilea pilon, care joacă un rol esențial, primul pilon servind numai pentru a asigura un minim vital. De altfel, contribuțiile la sistemul legal austriac ar fi de trei ori mai ridicate decât în Liechtenstein. Casa arată, în plus, că BPVG prevede o obligație de afiliere la un sistem de pensii ocupaționale și că aceasta stabilește reguli clare și precise privind cuantumul contribuțiilor, natura prestațiilor asigurate, precum și organizarea și controlul instituțiilor de asigurări complementare care gestionează aceste sisteme. Ea afirmă în plus că se aplică reguli deopotrivă părții din sistemul de pensii ocupaționale care depășește prestațiile legale minime, astfel încât „libertatea contractuală” a instituțiilor de asigurări complementare este extrem de limitată. De asemenea, lucrătorul individual nu ar avea libertatea de a subscrie la un astfel de sistem, nici de a stabili conținutul acestuia. Casa precizează că noțiunea de prestații „care depășesc obligațiile legale”

16 — A se vedea Hotărârea Derouin (C-103/06, EU:C:2008:185, punctul 20 și jurisprudența citată).

17 — *Ibidem* (punctul 24).

18 — A se vedea în acest sens Hotărârea Nikula (C-50/05, EU:C:2006:493, punctele 24 și 25).

19 — *Ibidem* (punctul 24 și jurisprudența citată).

include nu numai prestațiile facultative complementare, ci și prestațiile acordate cu titlul de contribuții plătite anterior obligației legale. Aceasta subliniază că contribuțiile plătite în aplicarea BPVG primesc același tratament fiscal ca și contribuțiile plătite cu titlu de asigurare obligatorie conform ASVG în Austria. Casa arată, în sfârșit, că ASVG prevede că, în cazul afilierii la un sistem de pensii complementare facultativ, contribuții la sistemul de asigurări de sănătate vor trebui deopotrivă percepute pentru prestațiile acordate de un asemenea sistem. În definitiv, Casa concluzionează că a nu ține seama de prestații pe care frontalierii le percep ca urmare a activității pe care o exercită în Liechtenstein ar antrena o inegalitate de tratament în raport cu persoanele care și-au exercitat activitatea profesională exclusiv pe teritoriul național.

37. Potrivit domnului Knauer, dimpotrivă, prestațiile plătite de sistemul de pensii austriac nu sunt echivalente cu cele plătite de sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein, multiple diferențe structurale opunându-le. Pe lângă argumentele prezentate în cadrul examinării aspectului dacă sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein intră în domeniul de aplicare material al Regulamentului nr. 883/2004[20], domnul Knauer arată în special că acest sistem este calchiat pe sistemul de pensii ocupaționale elvețian, care se caracterizează în special prin autonomia de care dispun instituțiile de asigurări complementare, care pot aparține dreptului privat, în organizarea, finanțarea și administrarea lor, precum și prin aplicarea principiilor capitalizării și echivalenței, care înseamnă că cuantumul prestațiilor este stabilit în funcție de cel al contribuțiilor.

38. Guvernul austriac, precum și Autoritatea de Supraveghere a Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) susțin că prestațiile plătite de un stat membru trebuie să fie considerate echivalente cu cele plătite de un alt stat membru atunci când unele și celelalte intră în domeniul de aplicare al sistemului de coordonare a sistemelor de securitate socială.

39. Comisia propune să se interpreteze noțiunea de prestații „echivalente” în același mod cu cea de prestații „de aceeași natură”, care figurează la articolul 53 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004. Prestațiile de securitate socială ar trebui, așadar, considerate ca fiind echivalente atunci când obiectul și finalitatea lor, precum și baza de calcul al acestora și condițiile de acordare sunt identice.

40. Înainte de a aprecia fondul diferitor teze formulate pentru a răspunde la întrebarea adresată de instanța de trimitere, trebuie să se examineze finalitatea principiului de asimilare a prestațiilor enunțat la articolul 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004 și sensul specific care trebuie acordat noțiunii de echivalență în cadrul acestei dispoziții.

41. Astfel cum reiese din considerentul (9) al Regulamentului nr. 883/2004, articolul 5 din acest regulament se prezintă ca o codificare a unei jurisprudențe consolidate, care a consacrat principiul de asimilare a faptelor ca fiind expresia particulară a principiului general al nediscriminării, aplicată în domeniul specific al coordonării legislațiilor de securitate socială. Potrivit acestei jurisprudențe, se impune, pentru a garanta exercitarea efectivă a dreptului la liberă circulație, să se trateze situații care s-au produs într-un stat membru la fel ca și cum s-ar fi produs în statul membru a cărui legislație este aplicabilă.

42. Cu toate acestea, conform acestei concepții tradiționale, deși principiul asimilării era prezentat în propunerea inițială a Comisiei[21] ca o declinare specifică a principiului egalității de tratament[22], legiuitorul Uniunii l-a consacrat în final într-un articol autonom cu privire la care este permis să se considere că antrenează noi posibilități a căror dezvăluire revine jurisprudenței[23].

20 — Punctul 21 din prezentele concluzii.

21 — Propunere de regulament (CE) al Consiliului privind coordonarea sistemelor de securitate socială [COM(1998) 779 final].

22 — A se vedea articolul 3 alineatele (2) și (3) din această propunere.

23 — A se vedea în special, pentru analiza acestui nou articol, Mavridis, P., „L'assimilation des faits en droit communautaire: un nouveau principe?”, *Revue de droit sanitaire et social*, nr. 4, 2011, p. 629, și Rennuy, N., „Assimilation, territoriality and reverse discrimination: a shift in European social security law?”, *European journal of social law*, nr. 4, 2011, p. 289.

43. Acest articol se subdivide în două puncte, primul consacrat asimilării prestațiilor, precum și a altor venituri și al doilea asimilării faptelor sau a evenimentelor.

44. Trebuie arătat, de la început, că principiul prevăzut la articolul 5 litera (b) din Regulamentul nr. 883/2004, care conferă faptelor sau evenimentelor survenite în alt stat membru aceleași efecte juridice cu cele produse de fapte sau evenimente „similare” survenite în statul membru a cărui legislație este aplicabilă, nu ne pare a își găsi aplicarea într-o situație precum cea în cauză în litigiul principal, care invită la a compara două prestații. Această regulă de asimilare a „faptelor sau evenimentelor” pare, în schimb, să corespundă celor mai curente aplicații jurisprudențiale ale cerinței de asimilare ca prelungire a principiului egalității de tratament.

45. Găsim astfel, în jurisprudență, mai multe ipoteze în care, pentru dobândirea, menținerea sau prelungirea dreptului la prestații de securitate socială sau pentru calculul acestora, perioade realizate într-un stat membru sunt asimilate celor care s-au desfășurat în statul membru în care sunt solicitate prestațiile.

46. Curtea a statuat astfel că are ca efect să descurajeze lucrătorii migranți să își exercite dreptul la liberă circulație o legislație națională referitoare la condițiile de acordare a unei pensii de invaliditate care prevede o prelungire în anumite împrejurări, precum boala sau șomajul, a perioadei de referință care precedă producerea invalidității, în care asiguratul trebuie să fi plătit un număr minim de contribuții pentru a putea avea dreptul la acordarea pensiei, în timp ce o asemenea prelungire nu este posibilă atunci când împrejurările care permit prelungirea survin într-un alt stat membru [24].

47. De asemenea, aceasta s-a pronunțat în sensul că, în ipoteza în care dreptul la o pensie de urmaș pentru copii orfani este prelungit dincolo de o anumită vârstă pentru titularii de pensii a căror formare a fost întreruptă ca urmare a îndeplinirii serviciului militar, serviciul militar îndeplinit într-un alt stat membru trebuie asimilat cu serviciul militar îndeplinit în statul membru a cărui legislație este aplicabilă [25].

48. Curtea a declarat deopotrivă că o reglementare națională nu putea asimila, sub anumite condiții, perioadele consacrate educării copiilor, realizate într-un alt stat membru, unor perioade de asigurare, în timp ce luarea în considerare a acelorași perioade realizate pe teritoriul național pentru calculul pensiei pentru limită de vârstă nu era supusă niciunei condiții [26].

49. Aceasta a aplicat de asemenea principiul asimilării în cadrul punerii în aplicare a condițiilor de decădere sau de suspendare a unui drept la prestații. Curtea a considerat astfel că dreptul Uniunii nu se opune ca un stat membru să asimileze unui eveniment precum închisoarea, care, dacă se produce pe teritoriul național, constituie o cauză de decădere sau de suspendare a dreptului la prestații, evenimentul corespunzător care se produce într-un alt stat membru [27]. Aplicarea principiului asimilării poate conduce, așadar, după caz, la restabilirea egalității de tratament în beneficiul sau în defavoarea persoanei în cauză.

50. Este mai puțin frecventă ocurența în jurisprudență a ipotezelor referitoare la principiul asimilării prestațiilor și a altor venituri, enunțat la articolul 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004.

24 — Hotărârea Paraschi (C-349/87, EU:C:1991:372, punctele 22-27).

25 — Hotărârea Mora Romero (C-131/96, EU:C:1997:317, punctul 36).

26 — Hotărârea Kauer (C-28/00, EU:C:2002:82). A se vedea de asemenea Hotărârea Elsen (C-135/99, EU:C:2000:647), în care Curtea a statuat că instituția competentă a unui stat membru are obligația de a lua în considerare, în vederea acordării unei pensii pentru limită de vârstă, perioadele consacrate educării copiilor, realizate într-un alt stat membru, ca și cum aceste perioade ar fi fost realizate pe teritoriul național.

27 — Hotărârea Kenny (1/78, EU:C:1978:140).

51. Cu toate acestea, trei hotărâri par să poată fi asociate acestor ipoteze. Mai întâi, rezultă din Hotărârea Warry [28] că, atunci când legislația națională condiționează dreptul la prestații de invaliditate de dreptul la prestații de sănătate, trebuie să se țină seama de împrejurarea că persoana interesată beneficia de dreptul la aceste din urmă prestații într-un alt stat membru, ca și cum ar fi beneficiat de acesta în statul membru a cărui legislație este aplicabilă. În continuare, se poate deduce din Hotărârea Öztürk [29] că o legislație a unui stat membru nu poate subordona dobândirea dreptului la o pensie pentru limită de vârstă anticipată pentru cauză de șomaj condiției ca persoana interesată să fi beneficiat, într-o anumită perioadă care precedă cererea de pensionare, de prestații de asigurare de șomaj doar din partea acestui stat membru, în timp ce aceleași prestații percepute într-un alt stat membru nu sunt luate în considerare. În sfârșit, în Hotărârea Klöppel [30], Curtea a statuat că o legislație națională care prevedea o prelungire a plății alocației de îngrijire a unui copil atunci când cel de al doilea părinte primește deopotrivă această alocație nu putea refuza să ia în considerare perceperea unei prestații „comparabile” într-un alt stat membru. În măsura în care considerentul (9) al Regulamentului nr. 883/2004 precizează că principiul asimilării ar trebui adoptat în mod expres și dezvoltat, „respectându-se fondul și spiritul hotărârilor judecătorești”, vom interpreta articolul 5 din acest regulament în funcție de jurisprudența anterioară, din care decurge un criteriu de principiu.

52. Constatăm că Curtea nu a definit criterii speciale de diferențiere și a admis astfel o anumită suplețe în punerea în aplicare a principiului asimilării. Această suplețe autorizată de jurisprudență nu este repusă în discuție de legiuitorul Uniunii, care a considerat necesar să ratifice acest acquis jurisprudențial. În opinia noastră, în lipsa unor criterii jurisprudențiale sau legale precis enumerate, principiul asimilării implică utilizarea unei metode comparative similare celei a echivalenței funcționale binecunoscute din dreptul comparat [31], constând în a căuta, dincolo de diferențele formale, nu o identitate completă de natură între prestațiile în cauză, ci o analogie funcțională. Semnificativă în această privință, este Hotărârea Klöppel [32], care se limitează să arate că alocația de educație în Germania este „comparabilă” cu alocația de îngrijire a unui copil din Austria, fără a verifica dacă cele două prestații prezintă exact aceleași caracteristici.

53. Raționamentul în termeni de echivalență funcțională implică o dublă consecință.

54. În primul rând, nu este necesară aplicarea, pentru interpretarea noțiunii de prestații „echivalente”, în sensul articolului 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004, a criteriilor strict rezultate pentru interpretarea noțiunii „prestații de aceeași natură”, în sensul articolelor 10, 53 și 54 din același regulament. Pe de altă parte, dacă legiuitorul ar fi înțeles să facă trimitere la aceste criterii jurisprudențiale, acesta ar fi reluat pentru aplicarea principiului asimilării calificativul deja utilizat pentru aplicarea regulilor anticumul, mai degrabă decât să creeze o noțiune nouă. În sfârșit, noțiunea de prestație echivalentă, care se bazează pe criterii mai suple, ne pare mai largă decât cea de prestații de aceeași natură [33].

28 — 41/77, EU:C:1977:177.

29 — C-373/02, EU:C:2004:232.

30 — C-507/06, EU:C:2008:110.

31 — A se vedea în special Godechot-Patris, S., „Retour sur la notion d'équivalence au service de la coordination des systèmes”, *Revue critique de droit international privé*, 2010, p. 271.

32 — C-507/06, EU:C:2008:110.

33 — Nu putem exclude, așadar, ca prestații care nu sunt de aceeași natură, precum o pensie pentru limită de vârstă și o pensie de urmaș, care sunt calculate pe baza unor perioade de asigurare realizate de persoane diferite (a se vedea în acest sens Hotărârea Cordelle, C-366/96, EU:C:1998:57), să fie considerate echivalente din punct de vedere funcțional, în special când este vorba despre a le include în baza contribuțiilor sociale.

55. În al doilea rând nu considerăm că noțiunea de echivalență utilizată la articolul 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie interpretată mai strict decât cea de fapt sau de eveniment „similar" menționată la litera (b) a acestui articol [34]. În una și în cealaltă dintre cele două ipoteze avute în vedere de legiuitorul Uniunii, cerința asimilării nu implică o identitate strictă care ar avea drept consecință să reducă considerabil sfera de aplicare a principiului.

56. La ce concluzie conduce metoda echivalenței funcționale în cadrul comparării prestațiilor pentru limită de vârstă precum cele care intră sub incidența BPVG și, respectiv, a ASVG?

57. Nu considerăm că includerea prestațiilor BPVG în domeniul de aplicare material al Regulamentului nr. 883/2004 poate, în sine, să îi confere acesteia calitatea de prestații echivalente. Pe lângă faptul că o asemenea soluție ar goli de conținut cerința de echivalență căreia îi este subordonată aplicarea principiului asimilării, stabilirea acestui domeniu de aplicare depinde de caracteristicile pur formale [35] care nu trebuie considerate ca fiind elemente relevante pentru aprecierea echivalenței între prestații.

58. Elementul decisiv constă în a cunoaște dacă, pentru a se repartiza echitabil între pensionari – oricare ar fi originea pensiei – sarcina finanțării asigurării de sănătate, prestațiile pentru limită de vârstă aferente BPVG corespund unei baze comparabile celei constituite de prestațiile ASVG.

59. Pentru a răspunde la această întrebare, este suficient să se constate că sistemele de pensii austriac și din Liechtenstein prezintă o diferență fundamentală în măsura în care conferă celui dintâi și celui de al doilea pilon dimensiuni foarte diferite. Astfel, potrivit instanței de trimitere, sistemul de pensii din Liechtenstein se caracterizează printr-o arhitectură pe trei piloni, dintre care primul are ca unic obiectiv să satisfacă nevoile vitale ale pensionarilor, în timp ce sistemele ocupaționale care țin de al doilea pilon sunt considerate ca permițând să garanteze asiguratului menținerea standardului de viață obișnuit. Dimpotrivă, în sistemul de pensii austriac, gradul de acoperire în cadrul primului pilon este mult mai mare, din moment ce obiectivul pensiei pentru limită de vârstă ASVG este de a permite asiguratului să își păstreze standardul de viață obișnuit.

60. În consecință, în ceea ce privește stabilirea bazei contribuțiilor, – și doar din acest punct de vedere –, pensiile străine care îndeplinesc funcțional același obiectiv de a permite asiguratului să își mențină standardul de viață obișnuit trebuie să fie considerate asemănătoare cu cele ale ASVG. Faptul că sistemul de pensii ocupaționale din Liechtenstein prezintă mai multe caracteristici diferite ale sistemului de pensii austriac nu poate justifica o concluzie diferită. În special, nici faptul că sistemul austriac funcționează potrivit principiului distribuției în timp ce cel din Liechtenstein se bazează pe principiul capitalizării, nici posibilitățile acordate beneficiarilor prestațiilor BPVG de a dezvolta in mod independent propriul sistem de pensii nu constituie elemente relevante pentru a compara baza contribuțiilor.

61. În cele din urmă, considerăm că articolul 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca, pentru stabilirea bazei contribuțiilor de asigurări de sănătate care se aplică în statul membru de reședință al titularului de pensii datorate în temeiul legislației a două sau mai multe state membre, să fie considerate ca echivalente cu prestațiile pentru limită de vârstă plătite în temeiul sistemului legal de bază din statul membru de reședință și, prin urmare, să fie incluse în această bază prestațiile pentru limită de vârstă plătite de un sistem de pensii ocupaționale complementar al unui alt stat membru al Uniunii sau al SEE menționat în declarația efectuată de acest stat în aplicarea articolului 9 alineatul (1) din acest regulament, din moment ce, la fel ca pensiile primite în statul membru de reședință, ele au scopul de a asigura beneficiarilor lor menținerea unui nivel de trai în raport cu cel de care se bucurau înainte de pensionare.

34 — A se vedea, în acest sens, Rennuy, N., *op. cit.*, care consideră că Curtea ar trebui „să reziste tentației" de a distinge cele două noțiuni (punctul 1, p. 298 și 299).

35 — Aceste caracteristici țin de sursa legală a prestațiilor sau de menționarea acestora în declarația efectuată de statul membru al Uniunii sau al SEE în aplicarea articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004.

III – **Concluzie**

62. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem să se răspundă la întrebarea adresată de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă) după cum urmează:

„Articolul 5 litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca, pentru stabilirea bazei contribuțiilor de asigurări de sănătate care se aplică în statul membru de reședință al titularului de pensii datorate în temeiul legislației a două sau mai multe state membre, să fie considerate ca echivalente cu prestațiile pentru limită de vârstă plătite în temeiul sistemului legal de bază din statul membru de reședință și, prin urmare, să fie incluse în această bază prestațiile pentru limită de vârstă plătite de un sistem de pensii ocupaționale complementar al unui alt stat membru al Uniunii sau al Spațiului Economic European (SEE) menționat în declarația efectuată de acest stat în aplicarea articolului 9 alineatul (1) din acest regulament, din moment ce, la fel ca pensiile primite în statul membru de reședință, ele au scopul de a asigura beneficiarilor lor menținerea unui nivel de trai în raport cu cel de care se bucurau înainte de pensionare.”